

O tom, že byly mezi žalovanou a jejím synem neshody, nevěděl. N i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby.

N e j v y š š í s o u d žalobu zamítl.

D ů v o d y:

Nelze souhlasiti s názorem odvolacího soudu, že Josef W., jenž byl ohlášen v řeznické živnosti žalované u živnostenského úřadu jako náměstek podle § 55 živn. ř., byl již v této vlastnosti oprávněn sjednati zápůjčku jménem žalované beze zvláštní plné moci podle § 1008 obč. zák. znějící na tento druh jednání. Náměstkem ve smyslu § 55 živn. ř. jest, kdo provozuje živnost jménem a na účet jejího vlastníka (rozh. čís. 9734 Sb. n. s.). Náměstek není proto sám podnikatelem na rozdíl od pachtýře, jenž v živnosti propachtovatelově sice mocí cizího živnostenského oprávnění, ale vlastním jménem a na vlastní účet obchody uzavírá; naproti tomu nenastávají účinky právních jednání náměstkem konaných v osobě náměstkově, nýbrž v osobě zastoupeného; náměstek jest proto zmocněncem, často také zaměstnancem majitele živnosti, jenž jest oprávněn vykonávati ona živnostenská jednání, jež mohou zakládati odpovědnost vůči živnostenskému úřadu. Po této stránce platí tedy jeho jednání bez výjimky za jednání vlastníka živnosti samého. Pokud však náměstek i jinak jako zmocněnec vůči třetím osobám představuje zastoupeného, jest účinnost a platnost jeho právních jednání posuzovati podle předpisů o smlouvě zmocnitelské. Zmocnění k jednáním, jež jinak vyžadují zvláštní plné moci znějící na určitý druh podle § 1008 obč. zák., může ovšem býti uděleno i konkludentním činem (rozh. čís. 11081 Sb. n. s.). V tomto ohledu nebylo však nic předneseno a z povahy obchodu, že totiž žalovaná přenechala Josefu W. správu a provoz řeznické živnosti, ještě neplyne, že ho tím zmocnila i k sjednání zápůjček na její jméno (§ 1029 obč. zák.). Neměl-li však Josef W. ani výslovně, ani mlčky udělené plné moci k tomuto druhu jednání, nemohla žalovaná sama býti zavázána, poskytl-li žalobce Josefu W. zápůjčku, třebaže tato byla určena k nákupu zboží pro obchod žalované. Nebylo také zjištěno, že žalovaná schválila jednání náměstkovo a překročení jeho plné moci (§ 1016 obč. zák.), a pokud pozdější obchodvedoucí František T. dluh uznal a přislíbil zaplacení, jest poznamenati, že žalobce sám neopíral svůj nárok o uznání žalované a obsah svědeckých výpovědí nenahrazuje potřebného přednesu stran. Nelze proto k těmto skutečnostem přihlížeti. Pokud jde konečně o to, zdali žalovaná pro sebe použila užitku, který nastal z jednání Josefa W., nelze tento užitek ztotožňovati s výtěžkem za prodané maso, a žalobce jinak opominul po této stránce přednésti konkrétní skutečnosti nasvědčující tomu, že žalovaná vůbec měla z toho nějaký užitek bez právního důvodu, pročez ani nárok z bezdůvodného obohacení není opodstatněn.

Čís. 15598.

Právní povaha úmluvy ujednané při tržové smlouvě, že si kupitel může objednané zboží, nepůjde-li na odbyť, vyměnit za jiné.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv II 882/34.)

Žalovaná opřela v první stolici svou obranu proti žalobě na zaplacení kupní ceny za objednané zboží v podstatě o to, že ústně ujednala při uzavření objednávky se zástupcem firmy G., Františkem K-em, že může vyměnit objednané zboží za jiné zboží, které stále odbírá od firmy G., nebude-li mít pro ono zboží odbyt, a že proto dala žalobkyni k dispozici objednané zboží, když se ukázalo, že zboží to nejde pro nedostatečnost přislíbené reklamy na odbyt. První soud žalobu zamítl a zjistil, že zástupce při sjednání objednávky skutečně prohlásil, že žalovaná firma bude moci vyměnit zboží jí objednané za jiné zboží od firmy G., kdyby nemělo odbyt. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Odvolací soud nesdílí názor soudu první stolice, že jde o koupi na zkoušku ve smyslu § 339 obch. zák. O kup takový jde jen, chce-li kupitel zaslané zboží před schválením si prohlédnouti a prozkoumati, zda nemá vad a hodí se k zamýšlenému účelu. O to vše se tu nejedná. Bylo-li ujednáno, že zboží, nemá-li odbytu, může být vyměněno za jiné zboží, jde o vedlejší úmluvu, ale pevně uzavřená kupní smlouva nestala se tím koupi na zkoušku ve smyslu čl. 339 obch. zák. Taktéž nelze souhlasiti s právním názorem prvního soudu, že prohlášení obchodního cestujícího žalující K-a, že zboží v případě nemožného odbytu může být vyměněno za jiné zboží, je pro ni platné a závazné. Obchodní cestující nemusí být zároveň obchodním zmocněncem firmy a žalující firma byla by vázána ujednáním žalovanou tvrzeným jen, kdyby byla prokázala, že obchodní cestující jednal v mezích udělené mu plné moci. Žalovaná takový důkaz nenabídla a ani netvrdila, že obchodní cestující byl oprávněn k neomezenému jednání, že objednané zboží, nemá-li odbytu, může být kdykoliv vyměněno za jiné zboží. Takové ujednání přičilo by se povaze kupní smlouvy, ježto každý obchodník po uplynutí přiměřené lhůty chce a musí věděti, zda došlo k uzavření perfektní kupní smlouvy čili nic. Odvolací soud nedospěl tedy ke skutkovému zjištění, že cestující K. byl zmocněn k úmluvě žalovanou tvrzené a že žalující byla touto úmluvou vázána.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Že nešlo v souzené věci o koupi na zkoušku podle čl. 339 obch. zák., doličil správně již odvolací soud a stačí v tomto směru odkázati na příslušnou část odůvodnění napadeného rozsudku. Zbývá proto obírat se řečeným ujednáním s jiných právních hledisek. Kdyby bylo bývalo ujednáno, že žalovaná jest oprávněna k zrušení kupu, nepůjde-li koupené zboží na odbyt, a k uzavření nové kupní smlouvy o jiném určitém zboží, které se jí bude hoditi, či jinak řečeno, kdyby šlo o prodej s výhradou výměny, při němž jest kupujícímu vyhrazeno oprávnění vyměnit koupené zboží do určité doby za určité jiné zboží v určité ceně, bylo by lze posuzovati věc tak, že kupní smlouva byla sjednána pod výminkou rozvazovací. Věc by bylo pak posuzovati podle § 696, druhé části, poslední věty a § 897 obč. zák. tak, že žalobkynino právo trvati na kupní smlouvě

zaniklo při splnění umluvené výminky. Ale o takovou úmluvu v souzené věci nešlo, neboť zjištěná ujednaná výhrada nevyhovuje požadavkům právě řečeným. Dovolací soud jest názoru, že v souzené věci jde o dvě smlouvy, které jest posuzovati co do jejich závaznosti samostatně. První smlouva se týká objednávky zboží, o jehož zaplacení jest žalováno, a ta byla dojednána perfektně. Druhá smlouva jest úmluvou o budoucí smlouvě ve smyslu § 936 obč. zák., jež měla býti sjednána na žádost žalované firmy, kdyby se ukázalo, že koupené zboží nepůjde na odbyt. Tato druhá úmluva však nebyla závaznou, ježto nebyly určeny ani čas uzavření budoucí smlouvy, ani podstatné její kusy, jak to vyžaduje předpis § 936 obč. zák., neboť nebylo ujednáno ani, do které určité doby jest výměnu provést, ani jaké určité zboží má býti vyměněno, a zač. V platnosti zůstala tedy jen první smlouva o koupi objednaného zboží, kdežto druhá úmluva, jak řečeno, jest pro svou neurčitost nezávazná. Nepochybil proto dovolací soud, vyhověl-li žalobě na zaplacení kupní ceny, byť i tak učinil z jiných důvodů.

Čís. 15599.

Kdy se počíná promlčecí lhůta, jde-li o nárok na náhradu škody pro neodborně provedenou operaci.

(Rozh. ze dne 12. listopadu 1936, Rv II 1042/34.)

Žalobkyně přednesla, že ji žalovaný dne 16. dubna 1925 tak neodborně operoval, že má bolesti více než osm let, že nemohla konati práce v domácnosti a že jest úplně zmrzačena. Žalobu na náhradu z toho vzniklé škody podala 17. června 1933. Proti žalobě namítl žalovaný promlčení žalobního nároku, kteroužto námitku nižší soudy uznaly za opodstatněnou a žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Žalobkyně vytýká rozsudku, že jest právně mylný, považuje-li její nárok za promlčený, poněvadž škoda se jí stala známou krátce před podáním žaloby, a shledává zejména nesprávným, že považuje za promlčený nárok na bolestné a ušlý zisk i za dobu po třech letech po operaci. Odůvodňuje to tím, že žalovaný jí opětovně přísliboval, že bude zdráva, a že teprve krátce před žalobou, když bolesti se staly nesnesitelnými, si uvědomila, že se již neuzdraví. Tomuto názoru nelze však přisvědčiti. Podle ustáleného rozhodování nejvyššího soudu (na př. Sb. n. s. 3082, 9755, 10745, 13603 a j.) se tříletá promlčecí lhůta § 1489 obč. zák. počíná znalostí škody a škůdce, a to znalostí tak úplnou a tak bezpečnou, že vystačí k podání žaloby (§§ 178, 226 c. ř. s.). Nutno tudíž, aby byly poškozenému známy skutečnosti, z nichž lze usuzovati na odpovědnost určité osoby a na rozsah škody, kteréž právě umožňují podati